

Analysis of teaching methods for history lessons with a systematic review

Farhd Sahami Ebrahim^{*1}, Behnam Rasouli²

1. Department of Islamic Education, Farhangian University, Tehran, Iran

2. Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran

ABSTRACT

Keywords:

Education
History Lesson
Systematic
Review
Teaching
Methods
Teacher

1 .Corresponding
author

✉ farhadsahami
@cfu.ac.ir

Background and Objectives: The present study was to investigate the methods of teaching history through a systematic review. **Methods:** A systematic search was conducted in foreign and domestic scientific databases from 2019 to 2024. After reviewing the title, finally, 38 studies were selected and the content analysis method was used to analyze the data. **Findings:** The results of the study showed that 5 categories of teaching and learning methods were identified for history lessons, which are: 1- Historical teaching method: which included the subcategories of historical analysis and document study, practical and historical archaeology, and multi-perspective approach. 2- Learner-centered teaching method: which included the subcategories of group discussion, problem solving, games, interactive teaching, skill training, flipped learning, and learning unit design. 3- Technology-based teaching method: included the subcategories of virtual and augmented reality, technology-based learning and media, media and educational content production, and virtual education. 4- Dramatic teaching method: included the subcategories of theater and drama, letter writing, storytelling, and drama. 5- Traditional teaching methods: included the subcategories of face-to-face teaching and lectures. **Conclusion:** It can be concluded that historical, learner-centered, technology-based, drama, and traditional teaching methods can be used to teach history in schools.

ISSN (Online): 2783-2155

DOI: 10.48310/rhe.2026.21714.1186

Received: 20-11-1403 Reviewed: 20-01-1404 Accepted: 01-3-1404 PP: 19-42

Citation (APA): Sahami Ebrahim, F., Rasouli, B. (2026). Analysis of teaching methods for history lessons with a systematic review. *The Journal of Theory and Practice in Teachers Education*, 6(1), 19-42. <https://doi.org/10.48310/rhe.2026.21714.1186>

واکاوی روشهای تدریس درس تاریخ با مرور نظام مند

فرهاد سهامی ابراهیمی^{۱*}، بهنام رسولی

۱. گروه آموزش معارف اسلامی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران

۲. گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۸۸۹-۱۴۶۶۵، تهران، ایران

چکیده

پیشینه و اهداف: تحقیق حاضر واکاوی روشهای تدریس درس تاریخ با

مرور نظام مند بود. در این پژوهش از روش مرور نظام مند برای

گردآوری داده ها استفاده شد. جستجوی نظام مند با توجه به واژگان کلیدی

تحقیق در پایگاه های داده علمی خارجی و داخلی از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ و

۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳ انجام شد. بعد از بررسی عنوان، مقالات تکراری حذف شدند

و ۱۴۰ مقاله برای بررسی متن کامل انتخاب شد. در نهایت ۳۸ پژوهش

انتخاب شدند و برای تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد.

یافته ها: نتیجه تحقیق نشان داد با بررسی تحقیق گذشته ۵ طبقه روشهای

تدریس و آموزش برای درس تاریخ شناسایی شدند که عبارتند: ۱- رویکرد

تدریس تاریخی: که شامل زیر مقوله های تحلیل تاریخی و مطالعه اسناد،

باستان شناسی عملی و تاریخی، رویکرد چند منظری بود. ۲- روش تدریس

یادگیرنده محور: شامل زیر مقوله های بحث گروهی، حل مسئله، بازی،

تدریس تعاملی، مهارت آموزی، یادگیری معکوس، طراحی واحد یادگیری بود.

۳- رویکرد تدریس مبتنی بر فناوری: شامل زیر مقوله های واقعیت مجازی و

افزوده، یادگیری مبتنی بر فناوری و رسانه، رسانه و تولید محتوای آموزشی،

آموزش مجازی بود. ۴- رویکرد تدریس نمایشی: شامل زیر مقوله های تئاتر و

نمایشی نامه نویسی، قصه گوئی و نمایشی بود. ۵- رویکرد های تدریس سنتی

شامل زیر مقوله های تدریس حضوری و سخنرانی بود. **نتیجه گیری:**

می توان نتیجه گرفت که برای تدریس تاریخ در مدارس می توان از روش

تدریس تاریخی، یادگیرنده محور، مبتنی بر فناوری، نمایشی و سنتی استفاده

کرد.

از دستگاه خود برای اسکن و

خواندن

مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

واژه های کلیدی:

آموزش

روشهای تدریس

درس تاریخ

مرور نظام مند

معلم

۱. نویسنده مسئول

farhadsahami@fu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳-۱۱-۲۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴-۰۱-۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴-۰۳-۰۱

شماره صفحات: ۱۹-۴۲

مقدمه

آموزش و پرورش از مهمترین نهادهای اجتماعی است که وظیفه تعلیم و تربیت دانش‌آموزان را در تمام مقاطع تحصیلی بر عهده دارد یکی از وظایف آموزش و پرورش در زمینه تاریخ حفظ آداب و سنن و میراث فرهنگی گذشته و همچنین انتقال این میراث فرهنگی و آینده است حفظ این میراث از طریق خواندن آموزش تاریخ امکان‌پذیر است. تاریخ یکی از دروس مهم در رشته علوم انسانی محسوب می‌شود دلیل این اهمیت صرف نظر از اینکه این درس از درس‌های اصلی این رشته است نقش انسان ساز آن در پرورش مهارت‌های تربیتی از جمله قدرت تفکر و خلاقیت و تعقل است لازمه اثربخش بودن این درس بر ذهن و زبان دانش‌آموزان رائه طرح‌های جدید برای تغییر در وظایف و عملکرد آموزشی آن و دگرگونی محتوا روش‌ها می‌باشد برای تربیت نسل حاضر به منظور زندگی در جامعه متحول و در حال تغییر کنونی این دگرگونی نه تنها لازم بلکه ضروری است سنجش میزان انطباق پذیری اصول فعلی آموزش در این رشته با معیارهای علمی و استاندارد جز اصول تغییر ناپذیر آن است. (Asemi, 2017: 8)

تفکر تفکر انتقادی عبارت است از قضاوت کردن راجع به ارزش شواهد تاریخی؛ سنجش و داوری راجه به داعیه‌های صدق و کذب؛ تصمیم‌گیری راجع به چه اطلاعاتی ارزش و اهمیت آن را دارند که برای کسب آنها سرمایه‌گذاری نماییم (Nozari, 2005: 122)

تاریخ در قلب خود تفکر انتقادی را پرورش می‌دهد. با تجزیه و تحلیل وقایع تاریخی، دانش‌آموزان تشویق می‌شوند تا سؤالات مهمی مانند «چه زمانی اتفاق افتاد؟»، «کجا؟»، «چگونه؟» بپرسند. و «چرا؟». آنها یاد می‌گیرند که اعتبار منابع را ارزیابی کنند، در حالی که دیدگاه‌های متعدد را ارزیابی می‌کنند. این مهارت‌ها نه تنها برای موفقیت تحصیلی، بلکه برای پیشرفت شخصی و حرفه‌ای حیاتی هستند. در عصری که اطلاعات فراوان است و به راحتی قابل دستکاری است، توانایی ارزیابی انتقادی و پرسش از اطلاعات مهمتر از همیشه است. (Rambod, 2013: 122)

علاوه بر این، مطالعه تاریخ به پرورش احساس هویت و تعلق کمک می‌کند. دانش‌آموزان با درک ریشه‌های فرهنگی و تاریخی خود، درک عمیق‌تری از اینکه چه کسی هستند و چگونه در جهان قرار می‌گیرند به دست می‌آورند. این ارتباط عاطفی با گذشته برای رشد ارزش‌ها، اصول و احساس مسئولیت اجتماعی حیاتی است. بنابراین، تاریخ صرفاً موضوعی نیست که مورد مطالعه قرار گیرد. بخشی جدایی‌ناپذیر از شکل دادن به قطب‌نمای اخلاقی افراد و جوامع است. (Zardand, 2015 : 28). در نتیجه، تاریخ چیزی بیش از یک موضوع است - این یک ابزار

حیاتی برای شکل دادن به افراد آگاه، منتقد و همدل است. توسعه مهارت‌های کلیدی مانند تفکر انتقادی، همدلی و مسئولیت اجتماعی را تقویت می‌کند - که همگی برای پیمایش در پیچیدگی‌های دنیای مدرن ضروری هستند. دانش آموزان با مطالعه تاریخ، دانش و خرد لازم برای درک جایگاه خود در جهان، کمک به پیشرفت جامعه و تلاش برای شکل دادن به آینده ای بهتر برای همه به دست می‌آورند. (Mirarefin, 2007:25) مطالعه تاریخ ما را با چگونگی و چرایی وضعیت کنونی مان آشنا می‌سازد و در نتیجه درک حال را برایمان آسان‌تر می‌نماید مطالعه تاریخ وجب رشد عقلانی و روانی جوانان می‌شود و آنان را به اندیشه و امید فواید تقویتی و اخلاقی چشمگیری برای ایشان دارد امروزه هویت ملی از مباحث جدی میان اندیشمندان و ملت‌هاست ملت‌ها برای ابراز وجود و برای بقای خود به هویت ملی نیازمندند. نظام‌های تربیتی برای تبیین و تشریح آموزه‌های خود به تاریخ نیازمندند از آن مدد می‌جویند در گذشته علم تاریخ ساده بسیط خام و تا حدودی آشفته بود به مرور زمان با ظهور اندیشمندان پژوهشگران و مورخان برجسته مدون شد روش‌های تحقیق شسته رفته یافت حدود و ثغور آن مشخص گشت سبک‌ها و نظری‌های گوناگون را تجربه کرد و روز به روز گسترده‌تر شد امروز نسخه شناسی سکه شناسی باستان شناسی آمار جامعه شناسی زبان شناسی از جمله علوم‌اند که مورخان از دستاوردهای آنان در پژوهش‌های خود بهره می‌برند انتخاب روش تدریس مناسب کمک بسیار موثری به معلم برای رسیدن به هدف می‌نماید، بنابراین بسیار مهم و موثر است تا یک معلم برای افزایش راندمان تدریس روش‌های مناسب را بشناسد. (Holfish, 2002: 175) گاهی اوقات موقعیت‌های پیش روی معلمان است که یک معلم می‌تواند بنابر تشخیص خود یک روش یا برخی از آن روش‌ها را تلفیق نموده و بهترین بازدهی را از آن تدریس و کلاس دریافت نماید. از طرفی دیگر تدریس وظیفه‌ای نیست که صرفاً بر مبنای تکلیف اداری و سازمانی باشد؛ بلکه فرصتی را فراهم می‌آورد که علاقه به یک موضوع را با دیگران به اشتراک بگذاریم. (Booth, 2017: 7) بدیهی است معلمان آشنا و مسلط بر روش‌های مختلف تدریس، آزادی عمل و قدرت بیشتری برای ارائه برنامه خود خواهند داشت. رشته‌ی آموزشی تاریخ نیز به نوبه‌ی خود دارای شیوه‌های آموزشی متعددی است و هر معلمی به فراخور استعداد و استطاعت علمی خود می‌تواند دانش آموزانش را به این درس نزدیک و علاقمند نماید، تدریس انجام دهد، دانش آموزانش را راهبری نموده و در نهایت به بهترین نتایج ممکنه دست یابد.

برخی معلمان تاریخ در تدریس خود در طول زمان روش‌های زیادی برای آموزش درس تاریخ، در دسترس معلمان بوده است که می‌توان از روش‌های پرکاربرد و البته قدیمی و دیرپایی مانند سخنرانی و پرسش و پاسخ نام برد. (Guerrero-Romera, 2002:68) در دوره معاصر پای

روش های جدیدتری مانند تئاتر، نمایش نامه نویسی، بحث گروهی نیز به کلاس های درس باز شد و امروزه شاهد بهره گیری برخی معلمان از روش های مدرن و بروزی مانند بازی و یادگیری مبتنی بر فناوری رسانه هستیم. (2: Khairandish, 2007)

بر اساس تحقیقات گذشته در آموزش تاریخ روشهای مرسوم در کشور ما بر حفظیات تاکید می کنند و مطالب را به صورت تک بعدی ارائه می دهند و به نقش دانش آموزان توجهی ندارند در عین حال بیشتر کلاس های درس از نبود ابزار و منابع مناسب رنج برده و به تنوع درک و قدرت فهم دانش آموزان توجه نمی کنند. (31: Mahmoudi Moazzam, 2009). عدم حل این مسائل و ادامه آموزش به شیوه کنونی سبب کاهش علاقه به یادگیری درس تاریخ خواهد شد که از جمله عواقب آن کاهش تعلق به هویت دینی و ملی در بلند مدت خواهد گردید و تفکر انتقادی دانش آموزان آسیب خواهد دید و قدرت تجزیه و تحلیل مسائل را از دست خواهند داد

پیشینه پژوهش

با نگاهی ژرف اندیشانه به شیوه های مرسوم آموزشی در مدارس متوجه این موضوع خواهیم شد که شیوه های متنوع و متعددی برای انجام امر آموزش در اختیار معلمان قرار دارد که بنابر شرایط کلاس، معلمان می توانند اثر بخش ترین شیوه ها را انتخاب کرده و استفاده نمایند. (106: Javadian:2001). در تحقیقات مختلف روش های آموزش تاریخ بررسی شده است.

در تحقیق سوجوکو و همکاران (Sujoko) نتیجه نشان داد که واقعیت مجازی برای دانش آموزان تجربه یادگیری مجازی در تاریخ و آموزش مدنی فراهم می کند. تریبوکایت (Tribukait) در تحقیق خود دریافت که یادگیری مبتنی بر رسانه دانش بر یادگیری و قدرت تعامل اثربخش بود.

ایمبر و وینتو (Imbar & Winoto) پی بردند که حل مسئله برای پرورش مهارت های تفکر انتقادی، افزایش دانش و توانایی های حل مسئله، تقویت رشد فکری و درگیر کردن دانش آموزان در تجربیات دنیای واقعی در تاریخ اثرگذار بود.

در تحقیق فرجی و امیری (Faraji, Amiri) نتیجه نشان داد آموزش مجازی بر یادگیری درس تاریخ موثر است.

ادیب فر (Adibfar) در تحقیق خود دریافت که سخنرانی قوی در ارتقاء سطح کیفی آموزش تاریخ بسیار مؤثر است.

شکافی که در تحقیقات گذشته وجود دارد این نکته است که در تحقیقات انجام شده یک روش تدریس خاص را برای آموزش تاریخ بررسی نموده و از روش های مختلف را مورد بررسی

قرار نداده اند. برای حل این شکاف می توان با بهره گیری از روش مرور نظام مند فنون مختلف تدریس تاریخ را مورد بررسی و مذاقه علمی قرار داد از این رو هدف تحقیق حاضر واکاوی روشهای تدریس و آموزش درس تاریخ با مرور نظام مند بود.

روش

در این پژوهش از روش مرور نظام مند برای تکمیل داده ها استفاده شد. این مرور نظام مند با توجه به مراحل تحقیق کامپستون^۱ و همکاران (۲۰۱۹) انجام شد که شامل مراحل (۱) مشخص کردن سوال پژوهش (۲) تعیین ملاک های ورود و خروج (۳) بررسی و جستجو در پایگاه ها (۴) اعمال معیارهای واجد شرایط بودن (۵) جمع آوری داده ها و ارزیابی انتقادی (۶) تجزیه و تحلیل یافته ها، (۷) تفسیر نتایج نتیجه گیری و (۸) ارائه گزارش ساختاریافته بود.

۱- مشخص کردن سوال پژوهش: در این تحقیق سوال آن بود که در تحقیقات گذشته از چه روشهای برای تدریس و آموزش تاریخ استفاده شده است.

۲- تعیین ملاک های ورود و خروج: معیار های ورود و خروج در جدول ۱ ذکر شده است.

جدول ۱: معیار های ورود و خروج پژوهش ها به فرایند مرور نظام مند

معیار	ورود	خروج
زبان	مقاله باید به زبان فارسی و انگلیسی نوشته بودند.	مقالاتی که به زبان های دیگر نوشته شده اند
حوزه	آموزش تاریخ و روشهای آموزش تاریخ	تمرکز بر مفاهیم تاریخی
روش تحقیق	روش تحقیق کمی، کیفی و یا آمیخته	قطعات نظری یا مفهومی حذف شدند.
تاریخ انتشار	جستجو برای مقالات منتشر شده از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ و ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳ انجام شد.	سال های دیگر خارج شدند.
نوع انتشار	انتشارات، مقالات مجلات و یا مجموعه مقالات کنفرانس	فصل های کتاب، پوسترها و سایر داستان های خبری حذف خواهند شد
محتوای مرتبط	آموزش تاریخ، روشهای تدریس تاریخ، رویکرد های آموزش تاریخ	هیچ اشاره ای به روشهای تدریس تاریخ، رویکردهای آموزش تاریخ

۳- بررسی و جستجو در پایگاه داده ها: در این تحقیق جستجو در پایگاه های داده خارجی اسکوپوس، ساینس دایرکت، پروکوئست، اریک، اشپرینگر و گوگل اسکالر، ریسرچ گیت و

1. Cumpston

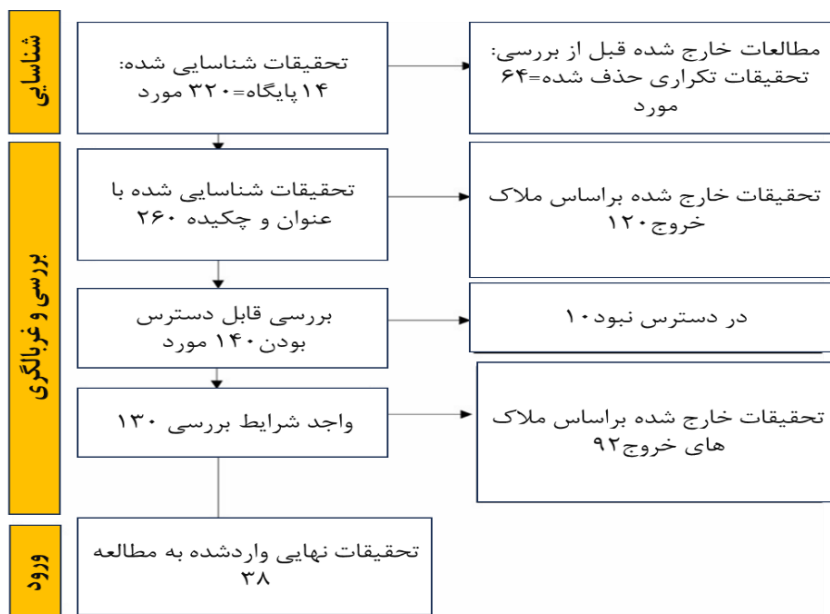
داخلی شامل مگ ایران، سید، پرتال جامع علوم انسانی، سیویلیک و نور مگز انجام خواهد شد. از کلمات کلیدی جستجو شامل ("روشهای تدریس در تاریخ، آموزش تاریخ، رویکرد تدریس تاریخ" یا "Historical teaching" یا "Teaching method of history"، یا "Educational method in history" یا "History") استفاده شد.

۴- استفاده از معیار برای شناسایی و غربالگری مطالعات: در شکل ۱ فرآیند شناسایی، غربالگری، واجد شرایط بودن و گنجاندن مقالات نشان داده شده است. جستجوی نظاممند با توجه به واژگان کلیدی تحقیق برای مقالات منتشر شده از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ و ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳ انجام شد. بعد از بررسی عنوان مقالات، مقالات تکراری حذف شدند و پس از مشخص کردن عنوان و چکیده بعضی از مقالات به دلیل عدم رعایت معیارهای ورود از روند بررسی خارج شدند. در نهایت تحقیقات مشخص شده پژوهش منطبق با معیارها جهت تحلیل عمیق انتخاب و گزینش شدند (شکل ۱).

۵- گردآوری داده ها و ارزیابی انتقادی: مقالات پژوهشی بر اساس شاخص هایی مانند عینیت، منطق روش شناختی، طرح تحقیق، ملاحظات اخلاقی، بیان واضح یافته ها و ارزش تحقیق مورد ارزیابی قرار گرفتند و تنها مقالاتی که امتیاز بالایی داشتند برای رتبه بعدی انتخاب شدند. با توجه به کلمات کلیدی، ۳۲۰ مطالعه وارد شدند. پس از بررسی عناوین مقالات، ۶۰ مقاله به دلیل تکرار و ۲۶۰ مقاله برای بررسی عنوان و چکیده انتخاب شدند. تعداد ۱۲۰ به دلیل آزمایشی نبودن و عدم ارائه مقالات در مجلات یا کنفرانس ها از روند بررسی حذف شدند. بنابراین، ۱۴۰ مقاله برای بررسی متن کامل انتخاب شد. در نهایت برای تحلیل و مقایسه دقیق مقالات، معیارهای دقیق تری در نظر گرفته شد و در مجموع ۲۸ پژوهش (۱۹ فارسی و ۱۹ انگلیسی) منطبق بر معیارها برای تحلیل عمیق انتخاب شدند.

۶- تجزیه و تحلیل داده ها و قابلیت اطمینان: در این تحقیق برای تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد. در این پژوهش از روش تحلیل مضمون به عنوان روشی برای شناسایی، تحلیل و گزارش نتایج در داده های کیفی استفاده شد. ابتدا پیاده سازی متن انجام شد و پس از تعریف واحد تحلیل، دسته بندی ها تعریف و دسته ها کدگذاری شد و پس از کدگذاری تمامی دسته ها، کدگذاری ارزیابی و داده ها استخراج شد. قابلیت اطمینان برای به حداقل رساندن سوگیری در فرآیند مرور نظام مند بسیار مهم است. برخی از استراتژی هایی که در این بررسی استفاده شد مانند، تعریف واضح معیارهای ورود و خروج، استفاده از یک فرم کدگذاری استاندارد برای استخراج داده ها، از جمله بررسی های چندگانه بازبین، و مستندسازی روشهای هستند که می تواند قابلیت اطمینان را افزایش دهند. برای اطمینان از پایایی

کدگذاری، از روش توافق درون موضوعی بین دو کدگذار استفاده شد. برای تعیین مقدار پایایی از فرمول کاپا کوهن استفاده شد که ضریب $0/۸۳$ به دست آمد.

شکل ۱: فرایند شناسایی، بررسی و غربالگری و ورود تحقیقات گذشته به مطالعه حاضر

یافته‌ها

در این تحقیق برای بررسی روش های تدریس استفاده شده در تحقیقات گذشته از روش مرور نظام استفاده شد که در مجموع ۳۸ مقاله (۱۹ فارسی و ۱۹ انگلیسی) به عنوان تحقیق منتخب

نتایج مرتبط با تحقیق حاضر	روش تحقیق	عنوان	سال	محقق(ان)	کد تحقیق
---------------------------------	-----------	-------	-----	----------	----------

وارد پژوهش شدند و مورد بررسی و کد گذاری قرار گرفتند که در ادامه بررسی می شوند.
جدول ۲: بررسی روشهای تدریس تاریخ در تحقیقات خارجی منتخب گذشته

بحث گروهی منجر به تقویت توانایی خواندن، تجزیه و تحلیل شد.	توصیفی - تحلیلی	Classroom Conversation: The Use of Discussion-Based Strategy in the History Classroom	۲۰۱۸	Choong	۱
استفاده از روش نمایش نامه نویسی باعث تقویت یادگیری شد	مطالعه موردی کمی و کیفی	Drama-in-education for critical historical thinkers: A case study in the Greek context	۲۰۲۰	Kosti & Papaioannou,	۲
یادگیری حل مسئله باعث تقویت یادگیر شد.	توصیفی - تحلیلی	Problem-Based Learning (PBL) in a Grade 11 world history class: Trials, tribulations, and triumphs.	۲۰۲۰	Bruce &Maxwell	۳
(تئاتر باعث تقویت یادگیری شد.		eaching history through theater: The effects of arts integration on students' knowledge and attitudes	۲۰۲۰	Kisida, Goodwin & Bowen	۴
روش تحلیل تاریخی بر یادگیری دانش آموزان تاثیر داشت	تحلیل تاریخی	Teaching methods in History learning	۲۰۲۱	Jyothish	۵
روش بحث گروهی د نگرش مثبتی نسبت به مزایای یادگیری تاریخ ایجاد کرد.	کیفی	The Challenges and Benefits of Discussion Method of Teaching History Lesson at Teachers' Training Colleges	۲۰۲۱	Zeleke	۶
مدل یادگیری مبتنی بر حل مسئله بر مهارت های تفکر تاریخی دانش آموزان داشت.	نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون	The importance of a problem _ based	۲۰۲۱	Ofianto Ningsih&	۷

<p>بازی ویدیویی از طرق واقعیت مجازی و افزوده)تاثیر معنی دار بر رضایت تحصیلی دانشجویان داشت.</p>	<p>آزمایشی</p>	<p>Learning history using virtual and augmented reality</p>	<p>۲۰۲۱</p>	<p>Remolar, Rebollo& Fernández</p>	<p>۸</p>
<p>بین موفقیت گروهی که با تکنیک نمایشنامه سازی مورد آزمون قرار می گیرد و گروهی که با آموزش معلم محور مورد آزمون قرار می گیرد، تفاوت وجود دارد</p>	<p>روش نیمه آزمایشی</p>	<p>The Effect of History Teaching Supported by Dramatization Technique on Students' Achievement and Permanence Level</p>	<p>۲۰۲۱</p>	<p>Karabag & Aydogan, O</p>	<p>۹</p>
<p>بازی وار سازی باعث افزایش یادگیری و انگیزه یادگیرندگان شده است.</p>	<p>آزمایشی و گروه کانونی</p>	<p>Gamifying istory: Designing and implementing a game- based learning course design framework</p>	<p>۲۰۲۱</p>	<p>Scholz, Komornicka, & Moore</p>	<p>۱۰</p>
<p>در این تحقیق سه رویکرد برای آموزش شناسایی: ۱- رویکرد سنتی مبتنی بر حفظ محتوا ۲-روش تعاملی بین</p>	<p>کمی</p>	<p>Approaches to history teaching according to a structural equation model</p>	<p>۲۰۲۲</p>	<p>Guerrero- Romera & Miralles</p>	<p>۱۱</p>

معلمان و دانش آموزان ۳- سوم دانش آموز محور با بحث گروهی برای توسعه تفکر تاریخی و انتقادی					
روش مطالعه اسناد و نمایه ها بر یادگیری تاثیر مثبت داشت.	پرسشنامه	. Teaching approaches and profile analysis: An exploratory study with trainee history teachers.	۲۰۲۲	Gómez-Carrasco et al	۱۲
واقعیت مجازی یادگیری تجسم یافته را افزایش داد	کیفی	EXPLORING HISTORY EDUCATORS' MOTIVES FOR USING IMMERSIVE VIRTUAL REALITY IN HISTORY TEACHING-A TECHNOLOGY ACCEPTANCE MODEL ANALYSIS	۲۰۲۳	Serrano-Ausejo	۱۳
واقعیت مجازی بر یادگیری، مشارکت دانش آموزان و انگیزه نشان داد	آزمایشی	The Impact of Virtual Reality on Historical Education: An Investigation into the Effectiveness and Efficacy of Immersive Learning Experiences	۲۰۲۳	Victo	۱۴
روش حل مسئله بر توانایی خواندن متون تاریخی تاثیر گذار بود.	اقدام پژوهی	The Process of Learning Through a Problem-Based Model Helps to Address and Correct Historical Misconceptions.	۲۰۲۴	Imbar & Winoto	۱۵
حل مسئله برای پرورش مهارت های تفکر انتقادی، افزایش دانش	روش آزمایشی	The Process of Learning Through a Problem-Based Model Helps to Address and Correct Historical Misconceptions.	۲۰۲۴	Imbar & Winoto	۱۶

واکاوی روشهای تدریس درس تاریخ با مرور نظام مند..... / فرهاد سهامی ابراهیمی و ...۳۱

و توانایی های حل مسئله، تقویت رشد فکری و درگیر کردن دانش آموزان در تجربیات دنیای واقعی اثرگذار بود.					
یادگیری مبتنی بر فناوری می تواند علاقه فراگیران را به یادگیری موضوع افزایش دهد	توصیف - تحلیلی تاریخی	Teaching History with Technology and its Challenges in the Context of the Current System of Philippine Education.	۲۰۲۴	Jimenez & Albela	۱۷
یادگیری مبتنی بر رسانه دانش بر یادگیری و قدرت تعامل اثربخش بود .	کیفی	History education as prevention: the topic of right-wing extremism in German educational media	۲۰۲۴	Tribukait	۱۸
واقعیت مجازی برای دانش آموزان تجربه یادگیری مجازی در تاریخ و آموزش مدنی فراهم کرد.	کیفی	Technological innovation: Instructional communication media in History and Civic Education	۲۰۲۴	Sujoko et al	۱۹

جدول ۳: فراوانی روشهای تدریس تاریخ در تحقیقات خارجی منتخب گذشته

ردیف	نام روش تدریس	فراوانی	کد تحقیقات مرتبط
۱	بحث گروهی	۳	۱۱-۶-۱

۲	تئاتر و نمایشی نامه نویسی	۳	۹-۴-۲
۳	حل مسئله	۴	۱۶-۱۵-۷-۳
۴	تحلیل تاریخی و مطالعه اسناد	۲	۱۲-۵
۵	واقعیت مجازی و افزوده	۴	۱۹-۱۴-۱۳-۸
۶	بازی	۲	۱۰-۸
۷	تدریس حضوری	۱	۱۱
۸	تدریس تعاملی	۱	۱۱
۹	یادگیری مبتنی بر فناوری و رسانه	۲	۱۸-۱۷

جدول ۴: بررسی روشهای تدریس تاریخ در تحقیقات داخلی منتخب گذشته

کد تحقیق	محقق(ان)	سال	عنوان	روش تحقیق	یافته(روش آموزشی)
۲۰	خسروبیگی،	۱۳۹۷	ارزیابی کارکرد محتوای الکترونیکی در آموزش تاریخ در دانشگاه گام اول برای شناسایی بایسته‌های نقد محتوای الکترونیکی	توصیفی - تحلیلی	استفاده از محتوای الکترونیکی به عنوان یک روش پیشنهاد شده است
۲۱	علی نیا	۱۳۹۹	نقش مهارت‌آموزی در آموزش دانش تاریخ با تأکید بر پارادایم رانکه‌ای	کتابخانه‌ای	توجه به رویکرد مهارت آموزانه در آموزش تاریخ بسیار مهم است
۲۲	جلیلیان، کریمی، و شیخی	۱۳۹۹	تأملی بر توسعه آموزش مسئله محور تاریخ در بستر فضای مجازی.	توصیفی - تحلیلی	استفاده از روش حل مسئله میتواند باعث اثربخشی آموزش شود.
۲۳	چنگایی	۱۳۹۹	نگاهی به وضعیت آموزش تاریخ در مدارس.	توصیفی - تحلیلی	در روشهای آموزش معلم حضوری در درس تاریخ چالشهایی وجود دارد که نیازمند توجه هستند
۲۴	میراشه	۱۳۹۹	نقش باستان شناسی عملی در آموزش	مطالعات کتابخانه‌ای	باستان شناسی عملی می تواند بر یادگیری

واکاوای روشهای تدریس درس تاریخ با مرور نظام مند..... / فرهاد سهامی ابراهیمی و ۳۳

دانش آموزان تاثیر گذار باشد		تاریخ به کودکان			
استفاده از تاریخ نگاری به عنوان یک روش تدریس پیشنهاد شده است.	توصیفی - تحلیلی	آموزش تاریخ و لزوم استفاده از مکتب تاریخ نگاری «تاریخ مردم».	۱۴۰۰	رستمی هفشجانی	۲۵
رابطه میان فضای موزه، راهنما، اشیا را در نوع قصه و نحوه آموزش تاریخ موثر دانسته است	تحلیل کمی و کیفی	بکارگیری روش قصه گویی به منظور آموزش تاریخ به کودکان در موزه	۱۴۰۰	صفی پور، افهمی و کیان	۲۶
یادگیری معکوس منجر به بهبود پیامدهای یادگیری درس تاریخ در فراگیران میشود.	کتابخانه ای و میدانی	یادگیری وارونه در آموزش تاریخ	۱۴۰۱	شهبادی	۲۷
آموزش تاریخ با روش سنتی سبب ایجاد خلاقیت و نوعی باور در فراگیر می شود	توصیفی - تحلیلی	آموزش تاریخ به کودکان با تأکید بر نقش تربیتی آن،	۱۴۰۱	قاسم زاده، سلیمانی	۲۸
استفاده از صحنه هایی نمایشی و دراماتیک موجب اثر بخشی بیشتر می شود	توصیفی	بررسی نقش گزاره های توصیفی - نمایشی در آموزش تاریخ با تکیه بر داستان حسنک وزیر در تاریخ بیهقی	۱۴۰۱	عالی پور	۲۹
یادگیری مسئله محور در ترکیب با سایر روش ها مفید است	توصیفی - تحلیلی	یادگیری مسئله محور و آموزش تاریخ در مدارس	۱۴۰۱	فتحی، نجفی	۳۰
روش تحلیل تاریخی باعث بهبود یادگیری می شود	تحلیل گفتمان	تحلیل رویکرد کتاب تاریخ یازدهم انسانی نسبت به مؤلفه های هویت ملی و مذهبی	۱۴۰۱	سعیدی و عظیمی	۳۱
استفاده از رسانه آموزشی و ایفای نقش باعث افزایش تفکر انتقادی می شود	کیفی و تحلیلی	کاربرد رسانه آموزشی کاریکاتور در تدریس تاریخ.	۱۴۰۱	کریمی، فتحی و جلیلیان	۳۲

۳۳	فولادی پور	۱۴۰۱	ارزشیابی مستمر و ایجاد فرصت‌های یادگیری در بهبود آموزش تاریخ.	تحلیلی - توصیفی	استفاده از فرصت‌های یادگیری باعث بهبود یادگیری می‌شود.
۳۴	تقی پور جاوی	۱۴۰۲	راهبردهای تدریس موثر در آموزش تاریخ با تأکید بر تدریس فعال و کار گروهی	توصیفی - تحلیلی	استفاده از روشهای تدریس فعال و تعامل گروهی نقش در ارتقا یادگیری دارد
۳۵	ادیب فر	۱۴۰۲	اهمیت و ضرورت تقویت سخنرانی معلمان در ارتقاء کیفیت آموزش تاریخ.	توصیفی - تحلیلی	سخنرانی قوی در ارتقاء سطح کیفی آموزش تاریخ بسیار مؤثر است
۳۶	نجفی	۱۴۰۲	ده گام در طراحی واحد یادگیری در قالب آموزش تاریخ در یک تجربه زیسته	توصیفی - تحلیلی	طراحی واحد یادگیری باعث افزایش یادگیری می‌شود.
۳۷	پرتوی مقدم	۱۴۰۲	تأملی بر رویکرد چندمنظری در آموزش تاریخ.	تحلیل اسناد و مرور نظاممند	استفاده از رویکرد چند منظری موجب ارتقای عدالت آموزشی در یادگیری تاریخ می‌شود
۳۸	فرجی و امیری	۱۴۰۲	واکاوی آموزش مجازی درس تاریخ از دیدگاه دبیران تاریخ.	تحلیل کمی	آموزش مجازی بر یادگیری درس تاریخ مؤثر است.

جدول ۵: فراوانی روشهای تدریس تاریخ در تحقیقات داخلی منتخب گذشته

ردیف	نام روش تدریس	فراوانی	کد تحقیقات مرتبط
۱	استفاده از رسانه و محتوای آموزشی	۲	۳۲-۲۰
۲	مهارت آموزی	۱	۲۱
۳	حل مسئله	۲	۳۰-۲۲
۴	سنتی و سخنرانی	۳	۳۵-۲۸-۲۳
۵	باستان شناسی عملی و تاریخی	۳	۳۱-۲۵-۲۴
۶	قصه گویی و نمایشی	۳	۳۴-۲۹-۲۶
۷	یادگیری معکوس	۱	۲۷

واکاوای روشهای تدریس درس تاریخ با مرور نظام مند..... / فرهاد سهامی ابراهیمی و ... ۳۵

۳۶-۳۳	۲	طراحی واحد یادگیری	۸
۳۷	۱	رویکرد چند منظری	۹
۳۸	۱	آموزش مجازی	۱۰

با دسته بندی موارد استخراج شده، روش تدریس تاریخ استخراج شد. در این مرحله ۱۹ زیر مقوله انتخاب و شناسایی شدند. در مرحله بعد با ۵ محور به نام مقوله اصلی شناسایی شد که به عنوان ۵ مقوله اصلی انتخاب شدند که عبارتند از روش تاریخی، روش یادگیرنده محور، روش مبتنی بر فناوری، روش نمایشی و روشهای سنتی (جدول ۶). همچنین فراوانی روشهای تدریس تاریخ در پژوهش های گذشته در جدول های ۵ و ۴ ارائه شده است. پس از ترکیب مقوله های اصلی، چارچوب مفهومی روشهای تدریس تاریخ ارائه شد (شکل ۲).

جدول ۶: مقوله های روشهای تدریس تاریخ در پژوهش های گذشته

کد های تحقیق مرتبط	زیر مقوله ها	فراوانی	مقوله اصلی / مرکزی
۳۱-۲۵-۲۴-۱۲-۵	تحلیل تاریخی و مطالعه اسناد، باستان شناسی عملی و تاریخی، رویکرد چند منظری	۵	رویکرد تاریخی
۸-۱۶-۱۵-۷-۳-۱۱-۶-۱ -۲۷-۳۰-۲۲-۲۱-۱۱-۱۰	بحث گروهی، حل مسئله، بازی، تدریس تعاملی، مهارت آموزی، یادگیری معکوس، طراحی واحد یادگیری	۱۶	رویکرد یادگیرنده محور
-۲۰-۱۸-۱۷-۱۹-۱۴-۱۳-۸ ۳۸-۳۲	واقعیت مجازی و افزوده، یادگیری مبتنی بر فناوری و رسانه، رسانه و تولید محتوای آموزشی، آموزش مجازی	۸	رویکرد مبتنی بر فناوری
۳۴-۲۹-۲۶-۹-۴-۲	تئاتر و نمایشی نامه نویسی، قصه گویی و نمایشی	۶	رویکرد نمایشی
۳۵-۲۸-۲۳-۱۱	تدریس حضوری، سخنرانی	۵	رویکرد سنتی

با توجه به جدول ۶ روش های تدریس در ۵ مقوله اصلی در تحقیق گذشته شناسایی شده اند که عبارتند از: ۱- رویکرد تدریس تاریخی: که شامل زیر مقوله های تحلیل تاریخی و مطالعه اسناد، باستان شناسی عملی و تاریخی، رویکرد چند منظری بود (فراوانی تکرار ۵). ۲- رویکرد تدریس یادگیرنده محور: شامل زیر مقوله های بحث گروهی، حل مسئله، بازی، تدریس تعاملی،

مهارت آموزی، یادگیری معکوس، طراحی واحد یادگیری بود(فراوانی تکرار ۱۶). ۳- رویکرد تدریس مبتنی بر فناوری: شامل زیر مقوله های واقعیت مجازی و افزوده، یادگیری مبتنی بر فناوری و رسانه، رسانه و تولید محتوای آموزشی، آموزش مجازی بود(فراوانی تکرار ۸). ۴- رویکرد تدریس نمایشی: شامل زیر مقوله های تئاتر و نمایشی نامه نویسی، قصه گویی و نمایشی بود(فراوانی تکرار ۶). ۵- رویکرد های تدریس سنتی : شامل زیر مقوله های تدریس حضوری و سخنرانی بود(فراوانی تکرار ۵).

شکل ۲: طرح مفهومی روشهای تدریس تاریخ در پژوهش های گذشته

بحث و نتیجه گیری

هدف تحقیق حاضر واکاوی روشهای تدریس و آموزش درس تاریخ با مرور نظام مند بود. نتیجه تحقیق نشان داد با بررسی تحقیق گذشته ۵ طبقه روشهای تدریس و آموزش برای

درس تاریخ شناسایی شدند که عبارتند از: ۱- روش تدریس تاریخی: که شامل زیر مقوله های تحلیل تاریخی و مطالعه اسناد، باستان شناسی عملی و تاریخی، رویکرد چند منظری بود. این یافته با تحقیقات ویکتور (Victor)، ایمبر و وینتو (Imbar & Winoto)، جیمنز و

آلبلا (Jimenez & Albela)، تریبوکایت (Tribukait) و سوجوکو (Sujoko) در خارج و تحقیقات تقی پور جاوی (Taghipourjavi)، ادیب فر (Adibfar)، نجفی (Najafi)، پرتوی مقدم (Partovi) و فرجی و امیری (Faraji, Amiri) در داخل همسو است.

تدریس سنتی تاریخ اغلب بر حفظ طوطی وار تاریخها و نامها متکی است. با این حال، درگیر کردن دانش آموزان با اسناد منبع اصلی، تفکر انتقادی و مهارت های تحلیلی را پرورش می دهد و به آنها اجازه می دهد تا رویدادهای تاریخی را از دیدگاه کسانی که آنها را زیسته اند، تفسیر کنند. علاوه بر این، ادغام یافته های باستان شناسی، ارتباطی ملموس با گذشته ایجاد می کند و روایت های متنی را با شواهد مادی تکمیل می کند. با بررسی تاریخ از دیدگاه های متعدد - اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی - مربیان می توانند درک جامع تر و ظریف تری از گذشته ارائه دهند و دانش آموزان را برای تعامل انتقادی با پیچیدگی های زمان حال آماده کنند.

۲- روش تدریس یادگیرنده محور: شامل زیر مقوله های بحث گروهی، حل مسئله، بازی، تدریس تعاملی، مهارت آموزی، یادگیری معکوس، طراحی واحد یادگیری بود. این یافته ها تحقیقات ویکتور (Victor)، ایمبر و وینتو (Imbar & Winoto)، جیمنز و آلبلا (Jimenez & Albela)، تریبوکایت (Tribukait) و سوجوکو (Sujoko) در خارج و تحقیقات تقی پور جاوی (Taghipourjavi)، ادیب فر (Adibfar)، نجفی (Najafi)، پرتوی مقدم (Partovi) و فرجی و امیری (Faraji, Amiri) در داخل همسو است. بحث های گروهی، دانش آموزان را تشویق می کند تا دیدگاه های خود را بیان کنند، رویدادهای تاریخی را از دیدگاه های مختلف تحلیل کنند و به طور مشترک معنا بسازند. فعالیت های حل مسئله، مانند تحلیل اسناد منبع اصلی یا بحث در مورد جنجال های تاریخی، تفکر انتقادی و مهارت های تحلیلی را ارتقا می دهند. بازی سازی می تواند یادگیری را به یک تجربه جذاب تبدیل کند و دانش آموزان را به مشارکت فعال و تسلط بر مفاهیم تاریخی تشویق کند. تکنیک های تدریس تعاملی، از جمله بحث ها، ایفای نقش و شبیه سازی ها، محیط های یادگیری پویایی ایجاد می کنند که در آن دانش آموزان می توانند شخصیت ها یا رویدادهای تاریخی را تجسم کنند و همدلی و درک را تقویت کنند. یادگیری مبتنی بر مهارت بر توسعه توانایی های عملی، مانند تحقیق، تحلیل و ارتباط، از طریق تحقیق تاریخی تمرکز دارد. مدل کلاس درس معکوس به دانش آموزان اجازه می دهد تا با محتوا در خارج از کلاس درس درگیر شوند و زمان ارزشمند کلاس را برای فعالیت های تعاملی و آموزش شخصی سازی شده آزاد کنند. اجرای مؤثر مستلزم طراحی دقیق واحدهای یادگیری است. واحدهای یادگیری باید حول اهداف یادگیری خاص ساختار یافته باشند و شامل فعالیت های متنوعی باشند که سبک های مختلف یادگیری را در بر

می‌گیرند. ارزیابی باید مداوم و متنوع باشد و از روش‌های تکوینی و پایانی برای سنجش درک دانش‌آموزان و ارائه بازخورد استفاده شود. با پذیرش این روش‌های یادگیری فعال و طراحی متفکرانه واحدهای یادگیری، مربیان تاریخ می‌توانند تجربیات یادگیری جذاب‌تر، معنادارتر و مؤثرتری را برای دانش‌آموزان خود ایجاد کنند.

۳- روش تدریس مبتنی بر فناوری: شامل زیر مقوله‌های واقعیت مجازی و افزوده، یادگیری مبتنی بر فناوری و رسانه، رسانه و تولید محتوای آموزشی، آموزش مجازی بود. این یافته با تحقیقات ویکتور (Victor)، ایمر و وینتو (Imbar & Winoto)، جیمنز و آلبلا (Jimenez & Albela)، تریبوکایت (Tribukait) و سوجوکو (Sujoko) در خارج و تحقیقات تقی پور جاوی (Taghipourjavi)، ادیب فر (Adibfar)، نجفی (Najafi)، پرتوی مقدم (Partovi) و فرجی و امیری (Faraji, Amiri) در داخل همسو است. ادغام واقعیت مجازی و افزوده، فناوری و یادگیری مبتنی بر رسانه، تولید محتوای رسانه‌ای و آموزشی و آموزش مجازی، پتانسیل تحول‌آفرینی را برای آموزش تاریخ ارائه می‌دهند.

این رویکردهای نوآورانه می‌توانند تجربیات یادگیری فراگیر و جذابی ایجاد کنند که فراتر از آموزش سنتی مبتنی بر کتاب درسی است. واقعیت مجازی به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا در زمان به عقب سفر کنند و مستقیماً مکان‌ها و رویدادهای تاریخی را کاوش کنند و درک و قدردانی عمیق‌تری از گذشته را پرورش دهند. واقعیت افزوده می‌تواند اطلاعات تاریخی را بر دنیای واقعی پوشش دهد و بازدید از موزه‌ها یا تورهای تاریخی را غنی‌تر کند. فناوری و یادگیری مبتنی بر رسانه، دسترسی به منابع دیجیتال فراوانی، از جمله اسناد منبع اصلی، نقشه‌های تعاملی و ارائه‌های چندرسانه‌ای را فراهم می‌کند که برای سبک‌های مختلف یادگیری جذاب هستند. علاوه بر این، توانمندسازی دانش‌آموزان برای ایجاد محتوای آموزشی خود، مانند مستندها یا تورهای مجازی، تفکر انتقادی و سواد دیجیتال را ارتقا می‌دهد. پلتفرم‌های یادگیری مجازی، دسترسی به آموزش تاریخ با کیفیت را، به ویژه برای دانش‌آموزان در مناطق دورافتاده یا دارای ناتوانی‌های یادگیری، گسترش می‌دهند. با پذیرش این پیشرفت‌های فناوری، مربیان می‌توانند آموزش تاریخ را احیا کرده و آن را برای زبان‌آموزان قرن بیست و یکم، در دسترس‌تر، جذاب‌تر و مرتبط‌تر کنند.

۴- روش تدریس نمایشی: شامل زیر مقوله‌های تئاتر و نمایشی نامه نویسی، قصه‌گویی و نمایشی بود. این یافته با تحقیقات ویکتور (Victor)، ایمر و وینتو (Imbar & Winoto)، جیمنز و آلبلا (Jimenez & Albela)، تریبوکایت (Tribukait) و سوجوکو (Sujoko) در خارج و تحقیقات تقی پور جاوی (Taghipourjavi)، ادیب فر (Adibfar)، نجفی (Najafi)، پرتوی مقدم (Partovi) و فرجی و امیری (Faraji, Amiri) در داخل همسو

است. با تبدیل رویدادهای تاریخی به روایت‌های دراماتیک، مربیان می‌توانند درک و حفظ عمیق‌تر را در بین دانش‌آموزان تقویت کنند. نمایشنامه‌نویسی، تحلیل انتقادی از شخصیت‌ها و رویدادهای تاریخی را تشویق می‌کند و دانش‌آموزان را مجبور می‌کند تا انگیزه‌ها و پیامدها را در نظر بگیرند. داستان‌سرایی تاریخ را زنده می‌کند، پیوندهای عاطفی ایجاد می‌کند و مفاهیم انتزاعی را قابل فهم‌تر می‌سازد. اجرا به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا نقش‌های تاریخی را تصور کنند و رویدادها را از دیدگاه‌های مختلف تجربه کنند. این تعامل فعال، همدلی و درک دقیق‌تری از گذشته را ترویج می‌دهد و یک تجربه یادگیری واقعاً فراگیر و تأثیرگذار فراتر از حفظ کردن طوطی‌وار ایجاد می‌کند.

۵- روش‌های تدریس سنتی: شامل زیر مقوله‌های تدریس حضوری و سخنرانی بود. این یافته با تحقیقات ویکتور (Victor)، ایمبر و وینتو (Imbar & Winoto)، جیمنز و آلبلا (Jimenez & Albela)، تریبوکایت (Tribukait) و سوچوکو (Sujoko) در خارج و تحقیقات تقی پور جاوی (Taghipourjavi)، ادیب فر (Adibfar)، نجفی (Najafi)، پرتوی مقدم (Partovi) و فرجی و امیری (Faraji. Amiri) در داخل همسو است.

با توجه به آنچه بیان شد نتیجه تحقیق نشان داد روش‌های تدریس تاریخ در تحقیقات گذشته شامل روش تدریس تاریخی، روش تدریس یادگیرنده محور، روش تدریس مبتنی بر فناوری، روش تدریس نمایشی و روش‌های تدریس سنتی بود. از این می‌توان نتیجه گرفت که برای تدریس تاریخ در مدارس می‌توان از روش تدریس تاریخی، روش تدریس یادگیرنده محور، روش تدریس مبتنی بر فناوری، روش تدریس نمایشی و روش‌های تدریس سنتی استفاده کرد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌شود:

۱- در مدارس سراسر کشور زیر ساخت کافی برای استفاده از روش‌های تدریس مبتنی بر فناوریانه مانند واقعیت مجازی و هوش مصنوعی فراهم شود.

۲- برای معلمان در زمینه‌های روش‌های تدریس یادگیرنده محور، مبتنی بر فناوری و نمایشی دوره‌های آموزش ضمن خدمت برگزار شود.

۳- معلمان در تدریس تاریخ نوع تکالیف و ارزشیابی را با توجه به یادگیرنده محوری، مبتنی بر فناوری بودن انجام دهند.

۴- در جشنواره‌های تدریس برای معلمان جنبه‌های یادگیرنده محوری، مبتنی بر فناوری بودن و نمایشی بودن برای درس تاریخ به عنوان سنج‌های ارزشیابی مد نظر قرار گیرد.

سهام نویسندگان یکسان بود

تشکر و قدردانی

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

COPYRIGHTS

©2021 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

REFERENCE

- Adibfar, F. (1402). The importance and necessity of strengthening teachers' lectures in improving the quality of history education. *Research in History Education*, 4(4), 1-15. doi: 10.48310/rhe.2023.3572 (in Persian)
- Alinia, A. (2019). The Role of Skill Training in Teaching History Knowledge with Emphasis on the Rankean Paradigm. *Research in History Education*, 1,(۲) (in Persian)
- Alipour, K. (2022). Investigating the Role of Descriptive-Drama Statements in History Education with Regard to the Story of Hassanak Vazir in the History of Bayhaqi. *Research in History Education*, 3.(۲) (in Persian)
- Asemi, T. (2017) Education: Pathology of History Education in the Criticism of Educational Opinions, Growth of History Education, No. 56. (in Persian)
- Booth, A (2017) Teaching History at University: Enhancing Learning and Understanding, Translate by Seyyed Mohsen Alavipour, Tehran: samt
- Chengai, M. (2010). A look at the status of history education in schools. *Research in History Education*, 1.(۳) (in Persian)
- Choong, J. (2018). Classroom Conversation: The Use of Discussion-Based Strategy in the History Classroom. *HSSE Online* 7(2) 59-66
- Cumpston, M., Li, T., Page, M. J., Chandler, J., Welch, V. A., Higgins, J. P., & Thomas, J. (2019). Updated guidance for trusted systematic reviews: a new edition of the Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions. *The Cochrane database of systematic reviews*, 2019(10).
- Ellis, S and S Wallen (1379) Introduction to learning through collaboration, translated by Tahereh Rastegar and Majid Malekan, Tehran: Ney Publication. (in Persian)
- Faraji, Z., Amiri, A (2013). -Analysis of Virtual Education in History Lessons from the Perspective of History Teachers. *Research in History Education*, 4,(۱) (in Persian)
- Fathi, K, Najafi, A. (2022). Problem-Based Learning and History Education in Schools (Case Study of Project-Based Teaching). *Pooyesh in Humanities Education*, 8,(۲۹) (in Persian)

- Fooladipour, F. (2022). Continuous evaluation and creating learning opportunities in improving history education. *Research in History Education*, 3,(۴) (in Persian)
- Gómez-Carrasco, C. J., Rodríguez-Medina, J., Chaparro-Sainz, Á., & Monteagudo-Fernández, J. (2022). Teaching approaches and profile analysis: An exploratory study with trainee history teachers. *SAGE Open*, 12(1), 21582440211059174
- Guerrero-Romera, C., Sánchez-Ibáñez, R., & Miralles-Martínez, P. (2022, January). Approaches to history teaching according to a structural equation model. *In Frontiers in Education* (Vol. 7, p. 842977). Frontiers Media SA
- Holfish, G and Philip J. S (2002) Logical Thinking in Educational Methods, Translated by Ali Shariatmadari, Tehran: Samt. (in Persian)
- Imbar, M., & Winoto, D. E. (2024). The Process of Learning Through a Problem-Based Model Helps to Address and Correct Historical Misconceptions. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 11(3), 146-157.
- Jalilian, S., Karimi, A., Sheikhi, Mohammad Amin. (2010). A reflection on the development of problem-based history education in the context of cyberspace. *Research in Social Studies Education*, 2(۴) (in Persian)
- Javadian et al. (2001). Secondary History Curriculum Guide; Educational Research and Planning Organization of the Ministry of Education. (in Persian)
- Jimenez, J. V., & Albela, E. J. A. (2024). Teaching History with Technology and its Challenges in the Context of the Current System of Philippine Education. 17th DLSU Arts Congress <https://16thdlsuartscongress.com/17th-dlsu-arts-congress-proceedings-volume-8/> Volume: 8
- Jyothish, K. (2021). Teaching methods in History learning. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 2(6), 202-208.
- Karabag, S. G., & Aydogan, O. (2021). The Effect of History Teaching Supported by Dramatization Technique on Students' Achievement and Permanence Level. *Asian Journal of Education and Training*, 7(1), 36-45.
- Karimi, A (2021) Analysis of articles on history education in Iranian education and upbringing (review study), *Research and Education in History*, Research in History Education, 2(۴)
- Karimi, A, Fathi, K, Jalilian, S. (2022). Application of cartoon educational media in teaching history. *Research in Social Studies Education*, 4(3). (in Persian)
- Khairandish, A. (2008). Editor's note: Teaching history and archaeology. Teaching history and archaeology, *Research in History Education*, No. 31. (in Persian)
- Khosroubigi, H. (2010). Evaluating the function of electronic content in history education in universities: the first step to identifying the needs of electronic content criticism. *Critical Research Journal of Humanities Texts and Programs*, 18.(۱) (in Persian)
- Kisida, B., Goodwin, L., & Bowen, D. H. (2020). Teaching history through theater: The effects of arts integration on students' knowledge and attitudes. *AERA Open*, 6(1), 2332858420902712.
- Kosti, K., & Papaioannou, T. (2020). Drama-in-education for critical historical thinkers: A case study in the Greek context. Volume/Jahrgang XIV, Issue/Ausgabe 2
- Mahmoudi Moazzam, A (2011) Study of the dimensions of local history education in the history curriculum from the perspective of history teachers and secondary school

- students (case study of Kohgiluyeh and Boyer Ahmad provinces), University of Kurdistan, Faculty of Literature. (in Persian)
- Maxwell, B. R. (2020). Problem-Based Learning (PBL) in a Grade 11 world history class: Trials, tribulations, and triumphs. *Journal of Problem-Based Learning*, 7(1), 11-20.
- Mir Arifin, F (2007); Critique and Evaluation, *Journal of the Development of History Education*, No. 26, Spring. (in Persian)
- Miracheh Z. (2019). The role of practical archaeology in teaching history to children. *Research in History Education*, 1,(۳). (in Persian)
- Najafi, A. (2002). Ten Steps in Designing a Learning Unit in History Education in the Form of a Lived Experience.. *Research in History Education*, 4(4),. doi: 10.48310/rhe.2023.3574. (in Persian)
- Nozari, H (2005) Historians and Audiences: (1) The Necessity of Rethinking the Teaching and Transfer of Concepts, Theories and Applications of History, *Quarterly Journal of Contemporary History of Iran*, No. 34 (in Persian)
- Ofianto, O., & Ningsih, T. Z. (2021). The Importance of a Problem-Based Learning Model in History Education for Improving Historical Thinking. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 8(10), 503-509.
- Partovi Moghadam, A. (2023). A reflection on the multi-perspective approach in history education. *Research in History Education*, 4(3), doi: 10.48310/rhe.2023.3368 (in Persian)
- Qasemzadeh, I, Soleimani, M. (2022). How to teach history to children with emphasis on its educational role. *Research in History Education*, 3,(۴) (in Persian)
- Rambod M, et al. (2013) Critical Thinking and Student Learning, *Sadra Journal of Medical Sciences*, Volume 1, Issue 2, Spring (in Persian)
- Remolar, I., Rebollo, C., & Fernández-Moyano, J. A. (2021). Learning history using virtual and augmented reality. *Computers*, 10(11), 146.
- Rostami Hafeshjani, H. (2021). Teaching History and the Necessity of Using the School of Historiography "People's History". *Research in History Education*, 2,(۳) (in Persian)
- Safipour, A., Afhemi R., Kian M. (2021). Applying the Storytelling Method to Teach History to Children in Museums. *Research in History Education*, 2,(۳) (in Persian)
- Saidi, V. (2022). Analysis of the Approach of the Eleventh Human History Book to the Components of National and Religious Identity. *Research in History Education*, 3,(۳) (in Persian)
- Scholz, K. W., Komornicka, J. N., & Moore, A. (2021). Gamifying history: Designing and implementing a game-based learning course design framework. *Teaching and Learning Inquiry*, 9(1), 99-116.
- Serrano-Ausejo, E. (2023). EXPLORING HISTORY EDUCATORS' MOTIVES FOR USING IMMERSIVE VIRTUAL REALITY IN HISTORY TEACHING-A TECHNOLOGY ACCEPTANCE MODEL ANALYSIS. In ICERI2023 Proceedings (pp. 4546-4554). IATED.
- Shahabadi, A. (2022). Flipped Learning in History Education. *Research in History Education*, 3,(۲) (in Persian)

- Sujoko, A., Sobari, W., Kurniawan, T., Domini, F., Wahyudi, D., & Huda, M. (2024). Technological innovation: Instructional communication media in History and Civic Education. *Jurnal Kajian Komunikasi*, 12(1), 1-17 .
- Taghipourjavi, A. (2023). Effective teaching strategies in history education with an emphasis on active teaching and teamwork. *Research in History Education*, 4(4), 44-60. doi: 10.48310/rhe.2023.3575 (in Persian)
- Tribukait, M. (2024). History education as prevention: the topic of right-wing extremism in German educational media. *History Education Research Journal*, 21(1), 1-17.
- Victor, M. (2023). The Impact of Virtual Reality on Historical Education: An Investigation into the Effectiveness and Efficacy of Immersive Learning Experiences. *International Journal of History Research*, 3(2), 27-38.
- Zardand, A.; (2015) Methods of Strengthening Religious and National Identity with the Help of History Lessons, *Journal of the Growth of History Education*, Issue 2, Volume 17, Winter. (in Persian)
- Zelege, W. T. (2021). The Challenges and Benefits of Discussion Method of Teaching History Lesson at Teachers' Training Colleges: Injibara College of Teachers Education in Focus. *East African Journal of Education Studies*, 4(1), 98-106.